מהדורה למורה – הפרפר

פאבל פרידמן · שיר · שואה וגבורה · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**א** (חופש ותקווה) · 2–**א** (בגטו טרזיינשטט) · 3–**א** (שן ארי וענף ערמון) · 4–**א** (צהוב) · 5–**א** (חופש)

תרגיל 2: 1–**לא נכון** (הפרפר – חופשי וזוהר) · 2–**נכון**

תרגיל 3:

1. צהוב, בהיר וזוהר.
2. שבעה שבועות.
3. שן ארי צהובה וענף לבן־ירוק של עץ ערמון בחצר.

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**ג** · 2–**ד** · 3–**א** · 4–**ב**

תרגיל 5: 1–**סמל** · 2–**ניגוד** · 3–**האנשה** · 4–**דימוי**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: חופש, יופי, קלילות ותקווה – כל מה שחסר לדובר בגטו.

תרגיל 7: הוא מסמל את הרגע האחרון של החיים החופשיים לפני הגטו; מאז הדובר לא ראה עוד פרפר.

תרגיל 8: תשובה אישית: הוא פשוט, עדין, מדבר דרך תמונה מן הטבע ומעביר רגש בלי תיאורים קשים.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: מה נותן לאדם תקווה ברגעים קשים? האם דבר קטן כמו פרח או פרפר יכול לעזור?

• התמקדו בתקווה ובזיכרון; שיתוף אישי הוא רשות בלבד.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

הפרפר

פאבל פרידמן · שיר · שואה וגבורה

תזכורת קצרה: הדובר מתאר פרפר צהוב, האחרון שראה, בהיר וזוהר, שעף גבוה כאילו ביקש לנשק את העולם. מאז שהוא נמצא בגטו, כבר שבעה שבועות, הוא רואה סביבו מעט טבע: שן ארי צהובה, ענף ירוק של עץ ערמון. אבל פרפר הוא לא ראה שוב. השיר מסתיים בתחושה שפרפרים אינם חיים כאן, בגטו. הפרפר הופך לסמל לחופש, ליופי ולחיים שנלקחו – ובכל זאת השיר עצמו שומר אותם.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מסמל הפרפר בשיר?
○ א. חופש ותקווה ○ ב. פחד ○ ג. חורף ○ ד. משחק
2. איפה נכתב השיר?
○ א. בגטו טרזיינשטט ○ ב. על חוף הים ○ ג. בקיבוץ ○ ד. בבית ספר
3. מה הדובר עוד רואה בגטו?
○ א. שן ארי וענף ערמון ○ ב. ים כחול ○ ג. הרים מושלגים ○ ד. פרפרים רבים
4. איזה צבע הפרפר?
○ א. צהוב ○ ב. שחור ○ ג. כחול
5. מה הפרפר מסמל?
○ א. חופש ○ ב. פחד ○ ג. קור

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	הפרפר – מתגעגע	נכון / לא נכון	
2	הדובר – מתגעגע	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. איזה צבע היה הפרפר?

2. כמה זמן נמצא הדובר בגטו לפי השיר?

3. אילו סימנים של טבע עוד רואה הדובר בגטו?

חלק ב' – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	סמל		א	הפרפר כאילו רוצה לנשק את העולם – מקבל רצון של אדם.
2	ניגוד		ב	צבעים בהירים – צהוב, לבן, ירוק – בונים תמונה של יופי בתוך מקום קשה.
3	האנשה		ג	הפרפר מסמל חופש ותקווה; היעדרו מסמל את אובדן החופש בגטו.
4	דימוי		ד	הפרפר הצהוב, החופשי והמעופף מול החיים הסגורים בגטו.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: ניגוד האנשה דימוי סמל עלילה

1. _____ – דבר מוחשי שמייצג רעיון גדול ממנו
2. _____ – העמדה זה מול זה של דברים הפוכים כדי להבליט אותם
3. _____ – מתן תכונות של בני אדם לדבר שאינו אדם
4. _____ – השוואה בין שני דברים בעזרת מילת השוואה: כמו, כ־, דומה ל־

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מה מסמל הפרפר?

7 שאלת פרשנות

מדוע הפרפר הוא "האחרון"?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

למה לדעתכם השיר הזה נעשה אחד הסמלים המוכרים של זיכרון הילדים בשואה?

9 משימת כתיבה

כתבו "מכתב לפרפר": מה הייתם רוצים לספר לו, ומה הייתם מבקשים שיביא לאנשים שזקוקים לתקווה.

כרטיס יציאה

הפרפר · שם: _____

1. איזה רגע או משפט מן היצירה נגע בי?

2. איזה סמל למדנו ומה הוא מבטא?

3. מילה אחת שאני לוקח/ת איתי מהשיעור.